СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 16. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 21. січня, 1929. VOL. XXXVII. No. 16. Jersey City, N. J., Monday, January 21, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР СКРІПЛЯЄ ПАРТІЮ

УСУВАЄ НЕПОРОЗУМІННЯ В РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ ПАРТІЇ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — Вибраний президент Гувер признав як лідер републиканської партії на нюйорський стейт владу тріумвірату, до котрого входять: Едмунд Меколд, голова Стейтового Комітету, Чарлз Д. Гилс, член Народного Републиканського Комітету і Вилієм Г. Гилл, котрий вів передвиборчу кампанію за Гувером.

В той спосіб усунено непорозуміння в партії і скріплено її силу.

ТОРНАДО НА ЗАХОДІ.

ЗГИНУЛО ЧЕТВЕРО ДІТЕЙ. ЩЕ НЕ ЗНАТИ, ЯК ВЕЛИКА ШКОДА.

ІВЕНСВИЛ, Індіяна, 19. січня. — Долину ріки Огайо навістив торнадо. Богато місцевостей потерпіло. В селі Моні, в стейті Ілинойс, завалився шкільний будинок. Двоє дітей згинуло на місці, а багато поранено. В іншій місцевости забила буря рівнож двоє шкільних дітей.

ЙОНГ І МОРГАН ДАЛИ ЗГОДУ.

ЗГОДИЛИСЯ СТАТИ ЧЛЕНАМИ КОМІСІЇ ЕКСПЕРТІВ.

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Англійський амбасадор Сер Езме Говард скомунікувався сьогодня з Йонгом і Морганом та предложив їм офіціяльно запрошення з боку Аліянтської Репараційної Комісії взяти участь у нарадах репараційних експертів, котрі мають вирішити фінансову спроможність Німеччини й означити суму і час сплати німецьких репарацій.

Йонг і Морган заявили Говардови, що запрошення приймають.

СКЛАДАЮТЬ ЖЕРТВИ.

ЗА ОДИН ДЕНЬ ВПЛИНУЛО СТІЛЬКИ, ЩО НЕ ГОДНІ ЇХ СЧИСЛИТИ.

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Заклик бувшого говернора Смита, щоби малими датками покрити виборчий дефіцит партії, знайшов широкий відгомін. В перший день по заклику надійшло понад 3,000 листів з поменшими жертвами, які годі було обчислити. Всі жертводавці домагаються висилки книжки з промовами Смита.

СУСПЕНДУЮТЬ ГОВЕРНОРА.

ОКЛЯГОМА СИТІ, Оклягома, 19. січня. — Палата послів заявилася за приняттям двох артикулів, у яких обжаловано говернора Генри С. Джанстона. Проти говернора піднесено 10 закидів надужиття влади.

Безпосереднім наслідком цього обжаловання буде усунення говернора від уряду.

ОБЖАЛОВУЮТЬ СУДДЮ.

БО НЕ ПЛАТИТЬ ПОДАТКІВ.

НЮ ЙОРК, 19. січня. — Перед федеральним судом станув бувший кавнті суддя Неш Раквуд, обжалований о те, що не віддовів своїм податковим зобовязанням за роки 1924, 1925, 1926 і 1927. В обжалованню піднесено, що його дохід виносив понад $5,000, а тим самим суддя був обовязаний виповнити податкові сертифікати.

КОШТИ РОЗПРАВИ НАД МІССИС НЕПП.

ОЛБАНІ, 19. січня. — Стейт заплатив $57,000 титулом коштів судової розправи в справі доходжень над ощустами, які поповнила Миссис Флоренс Непп, бувша секретарка стейту.

ФРАНЦІЯ СИЛЬНІША ВІД НІМЕЧЧИНИ.

В РОЗУМІННЮ ЕКОНОМІЧНІМ І ФІНАНСОВІМ.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — Департамент торговлі обговорює у своїм стейтменті економічне положення в Европі фінансовий стан головно двох країв: Німеччини і Франції. Зроблено це з огляду на ревізію німецьких репарацій.

Департамент торговлі стверджує, що Франція має здорову валюту, збалянсований буджет і низьку кредитову стопу. Стабілізація Франка означає нову епоху в економічнім відродженню Франції. Мимо високих податків промисл розвиваеться на високу скалю, особливо залізна і сталева індустрія.

Зате економічні відносини в Німеччині менш задоволяючі. Дається відчувати стагнація на кождім полі. З днем 1. січня цього року було в Німеччині 1,700,000 безробітних.

ОСТОРОЖНО З ЛІКАМИ.

З ТИМИ ОШУКАНЧИМИ, ЩО ОБІЦЮЮТЬ ВИЛІЧИТИ З ІНФЛЮЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — Департамент Хліборобства звертає увагу на численні авертайзменти, що захвалюють ріжні препарати як лік на інфлюенцію. Він каже, що кождий дрогстор має ріжні специяльні препарати, які поручають хорим як успішні ліки.

В той спосіб несовісні люде використовують хоробу і нещасте других для бизнесу. Департамент Хліборобства остерігає перед тими фейковими ліками і заявляє, що ніяких таких ліків проти інфлюенци немає. Всі ті препарати інфлюенци не лічать, а тільки шкодять здоровлю.

АМЕРИКА І ВАТИКАН.

ЩЕ НЕ ЗНАТИ, ЧИ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ БУДУТЬ ДЕРЖАТИ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА ПРИ ВАТИКАНІ.

ВАШИНГТОН, 19. січня. — З приводу закінчення спору між Ватиканом та італійським урядом виринула квестія, як віднесуться тепер Злучені Держави до суверенного Ватикану. Запитаний про це Келог, відповів кореспондентам, що не годен дати відповіди, бо це цілком нова квестія, над якою уряд ще не застановлявся.

УКРАЇНСЬКА КОНЦЕРТОВА ОРХЕСТРА НА РАДІО.

У вівторок, дня 22. січня в 8 годині вечером, відбудеться український орхестровий концерт при співучасти, сопраністки Ольги Тимкевичівної.

Цей концерт буде передавати W. A. A. M. радіо-стація з Нюарку, Н. Дж.

Ця орхестра орґанізована українським музикою і композитором Мироном Тимкевичем. Програма концерту така: 1) Українська думка; 2) Овертюра — Келер-Белі; 3) Цвіти ще трохи — Лопатинського; 4) Помарніла наша доля — Вахнянина, сольо в супроводі орхестри; 5) Овертюра до „Орфей у пеклі" — Офенбаха; 6) Квіточка України — орхестральна вязанка.

ЩЕ ОДИН „ІМПЕРАТОР".

Російський вищий монархістичний світ вибрав замість Миколи Миколаевича нового „російського імператора". Тепер „царем" Росії, крім Кирила, є ще й Микита, бувший великий князь. Десять инших кандидатів, що мали „право на престіл" перед ним, забраковані й не „удостоїлись ізбранія".

ФИЛЯ УШКОДИЛА „МАДЖЕСТИК".

Найбільший пасажирський пароплав „Маджестик" ушкоджений, коли йшов з Савтгемптона до Ню Йорку. На океані його заскочила велика буря. Величезна филя залила весь пароплав. Сила її удару була така, що на височчині 92 стіп вибиті вікна в кабінах. Вода залила кабіни третьої кляси, а чотирох моряків вода заперла в кімнаті, затопивши всі сусідні кабіни так, що їх діставали звідти линвою. Притім згинув один корабельний кухар.

„ВИБОРЧА КАМПАНІЯ".

В Радянськім Союзі тепер точиться виборча кампанія до ріжних радянських установ. З большевицької преси видно, на скільки жвава та кампанія, коли кожна газета засипана повідомленнями про побиття, вбивства і т. п. селянами комуністів. Всі простори Радянщини охоплені тихою, але впертою й кривавою боротьбою населення проти комуністичних „царків".

СТРАЙК СТУДЕНТІВ.

На електротехнічнім відділі варшавської політехніки прийшло до сусідії між студентами і професором з приводу його острих іспитових вимог. Студенти проголосили страйк і висилали меморіял до ректорату.

В ПРОВАЛЛЯ ГАНЬБИ.

Обичайна поліція в Варшаві арештувала відомого злодія Мошка Розумовського, який разом з своєю любкою Юлією Ковалевською примушував несвідомих дівчат до проституції. Жертвою Розумовського впало кілька дівчат.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ПРИ ПРАЦІ.

30-літній господар Андрій Дродза з Волковець біля Борщева молов збіже у водній млині. Через власну неосторожність дістався між трибі водного колеса і згинув на місці.

СПРАВА АВСТРІЇ ЩЕ НЕ Є АКТУАЛЬНА.

Французька преса доносить з Люгано, що Чемберлен, Штреземан і Бріян погодилися на цьому, що питання прилучення Австрії до Німеччини на разі не є актуальним.

ВЖЕ НАВІТЬ РУМУНИ ВИКУПЛЮЮТЬ.

Польські газети доносять, що між румунським міністерством комунікації та власниками приватної залізничої лінії Львів—Чернівці велися переговори в справі викуплення цеї лінії через Румунію. Переговори закінчились успіхом: румунський уряд згодився викупити цю лінію.

РЕВІЗІЇ НА СЕЛІ.

Поліція перевела ревізії в кількох селян в Малашівцях, тернопільського повіту. При ревізії найдено 3 револьвери, стрільбу і набої.

ПОЛЯКИ ЗНОВУ „ЛЕТЯТЬ".

Польська преса знов широко розписується про польський лет до Америки. Тим разом „героями", що хочуть летіти, є сотник Ковальчик і Клим з Познаня. Коли полетять, ще не знати, а в кожнім разі незадовго. (Так впевняють польські часописи).

ЧУЖИНЦІ В КОЛЕГІЇ КАРДИНАЛІВ.

На днях помер в Італії кардинал де Ляй. Після його смерти найшлися кардинали італійці в колегії кардиналів у меншости. На випадок номінації нового кардинала чужинця новий вибір слідуючого папи зпоміж кардиналів Італійців був би дуже трудний. Сьогодня в кардинальській колегії є 31 Італійців і 32 чужинців.

МЕНШЕ ПРОСВІТИ, А БІЛЬШЕ ВІЙСКА.

На засіданню Центрального Виконавчого Комітету Рад. Союзу представник Червоної Армії протестував проти надто малого військового буджету. Його піддержав начальник воєнних шкіл, який домагався збільшення военного буджету коштом видатків, призначених на народну просвіту. За збільшенням узброєння висказався теж Ларін, який оправдував свої домагання ворожим становищем Франції.

ВСІ КРАДУТЬ, ТОМУ НЕ ЗНАЮТЬ, ХТО И ДЕ.

На всесоюзному зїзді профсоюзів у Москві виступив з промовою голова цих союзів Томський, а в своїй промові подав, що за 1-ше півріча 1928 р. з кас профсоюзних украдено 442,766 карб. Крадуть усі і скрізь: у фабкомах, касах взаємодопомоги, в клюбах, у повітових, губерніяльних та обласних філіях. Всюди по касових книжках проти більших чи менших сум стоїть: „нема відомости", тобто: нема відомостей про те, як ті суми зникли з каси. Томський казав, що на сором цілої профсоюзної корпорації крадуть найбільше голови профсоюзів. Але як вияснилося в дебатах, крадуть усі, хто може. По політичних групах найбільші злодії всеж партійні, що складають 51%. „Молода зміна" — комсомольці, яких у профсоюзах наличується 90%, серед злодіїв займає також видне місце, бож на них припадає 12% украдених грошей.

ПЯНА ОБСЛУГА ПРИЧИНОЮ ЗАЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

Пяна обслуга експресу Букарешт-Темешвар стала причиною розбиття двох потягів та загибелі 14 людей і багатьох тяжко покалічених. Машиніст експресу не розглядів сиґналу на стації Прунісору й з повного ходу врізався в льокальний пасажирський потяг, що стояв на стації. Обидва потяги негайно загорілися, ховаючи під горючими уломками поранених та покалічених людей. Перша медична допомога прибула на місце катастрофи лише по двох годинах. Страждання покалічених та ранених ще побільшував холод та великий сніг, яким увесь час мело.

БОРОТЬБА ПРОТИ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИХ НАСТРОЇВ У ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Революційно-військова Рада розіслала всім політичним комісарам червоної армії обіжник, в котрому наказує переповодити енергійну агітацію серед жовнірів і підготовити їх до близьких уже виборів до рад. В обіжникові зазначається, що останніми часами протибольшевицькі настрої в червоній армії посилилися, а тому комуністичні ячейки повинні опанувати масою червоноармейців і втримати її в приязности до комунізму.

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКА РАДІО-ПРОМОВА З БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ РАДІОСТАЦІЇ В МОСКВІ.

Підчас надавання політичного перегляду „Правди" на московській радіо-стації в імени III-го Інтернаціоналу хтось невідомий, користаючи з неприсутности дижурного урядовця, виголосив коротку, але сильну противольшевицьку промову. ГПУ переводить у тій справі слідство.

ГОВОРЯЧІ ЛИСТИ.

Під назвою „Літерафон" у Німеччині почали продавати апарат, що виробляє „говорячі листи". Апарат цей, збудований по принципу фонографа записує промову на тоненькій плитці, що цілком схожа на папір. Наговорецу плитку можна покласти до коверти й післати почтою. Коли поставити цю плитку на грамофон, то можна добре чути мову її висилача.

БОРОТЬБА ЗА ЧАДРУ.

Большевики не можуть побороти магометанських забобонів, щоби жінки не заслонювали своїх лиць чадрами (заслонами). В комуністичнім Баку, Тифлісі та инших містах „вірноподданні" комуністи бють жінок та дівчат, котрі зявляються на вулицях без чадрів — з відкритим лицем. Дістається навіть їх кревним та чоловікам, котрі не борються з таким страшним „гріхом".

ЧЕРНОВ В АМЕРИЦІ.

Віктор Чернов, лідер соціялістів-революціонерів, бувший голова Всеросійських Установчих Зборів і міністер хліборобства в кабінеті Керенського, прибув до Злучених Держав, щоб навязати тісніший контакт з партійними симпатиками та спопуляризувати ідею Ліги Сходу Европи. В інтервю з нюйорськими кореспондентами говорив він найбільше про економічну кризу совітів.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ АКАДЕМІКА С. ЄФРЕМОВА

ЙОГО ЗВІЛЬНЕНО ЗІ ВСІХ ВИБОРНИХ ПОСАД В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК. КАРАЮТЬ ЗА ТЕ, ЩО ВІН УМІСТИВ ДОПИС У ЛЬВІВСЬКІМ „ДІЛІ" В ОБОРОНІ СВОГО ІМЕНИ ТА АКАДЕМІЇ НАУК.

КИЇВ (Україна), 19. січня. — Президія Всеукраїнської Академії Наук обговорила справу вміщення академіком С. Єфремовим допису у львівській пресі. Президія признала, що виступ Єфремова в закордонній буржуазній пресі абсолютно недопустимий.

Тому президія ухвалила звільнити академіка С. Єфремова з усіх адміністративних посад, на які він був обібраний загальними зборами Академії. Дозволено акад. Єфремову провадити при Академії лише чисто наукову працю.

КРІЗА В АРМІЇ СПАСЕННЯ.

ГЕНЕРАЛ БУТ СУДОВО СПИНИВ ВИБІР НОВОГО ВОЖДА АРМІЇ. ЗАСТУПНИК ПРЕЗИДЕНТА ГОЛОВНОЇ УПРАВИ АРМІЇ НАГЛО ВМЕР.

ЛОНДОН (Англія), 19. січня. — Вожд Армії Спасення ґенерал Бут дістав судову заборону вибору головною Управою армією кового вожда аж до переслухання судом протесту Бута проти його звільнення. Комішенер Гейнс, заступник президента головної управи армії, виголосив перед тим палку промову про кінець автократії Бута в Армії Спасення.

В цей час йому переказано телефоном, що суд заборонив вибирати на місце ґенерала Бута нового вожда армії, поки він не видасть свого вироку з приводу скарги Бута на незаконне його звільнення.

Це так поділало на Гейнса, що з ним стався серцевий припадок, який за кілька годин завів його в могилу.

Поступовання ґенерала Бута спаралізувало всю працю головної управи Армії та викликало ще більшу крізу в Армії Спасення.

НОВИЙ „ВОЖДЬ".

НЕДОБИТКИ ЦАРЕСЛАВНОЇ ДОБРОВОЛЬЧОЇ АРМІЇ ВИБРАЛИ СОБІ НОВОГО „ВОЖДЯ". ВОНИ ВСЕ ЩЕ ВІРЯТЬ, ЩО БУДУТЬ СПАСАТЬ „МАТУШКУ РАССЕЮ".

ПАРИЖ (Франція), 19. січня. — Російські військові еміґрантські організації вибрали на місце Миколи Миколаевича ґенерала Кутенова. З цього часу він буде стояти на чолі всіх російських військових організацій, що розпорошені по всій Европі.

Своє відкошення до бувшого великого князя Кирила, котрий сам себе іменував головою „Дома Романових", російські еміґранти вирішать на спеціяльному зїзді.

КАРТИНА ЗА 100,000 ДОЛЯРІВ.

БЕРЛІН (Німеччина), 19. січня. — Останній автопортрет Рембрандта куплено для приватної берлінської колекції за 100,000 долярів. Картина тепер знаходиться в амстердамському музею.

Німці дуже задоволені, що картина такого великого майстра буде німецькою власністю.

КІНЕЦЬ АФҐАНСЬКОЇ ДРАМИ.

БРАТ АМАНУЛАГА ВРЯТУВАВСЯ НА АНГЛІЙСЬКОМУ ЛІТАКУ. ДО НОВОГО ДЕСПОТА ПРИБУВАЮТЬ ДЕЛЕҐАЦІЇ ВІД ПОВСТАНЦІВ, ЩО ПРИЗНАЮТЬ ЙОГО ВЛАДУ.

НОВІ ДЕЛІ (Індія), 19. січня. — Інайтулаг, що небагато днів сидів на престолі свого брата Аманулага, а також найближчі його прибічники, вивезені з Кабула на британському літаку. Летять вони до Кандагара, де тепер перебуває Аманулаг.

Коли Аманулаг побачив, що губернатор Кандагара вивісив емірський прапор, наказав звинути його, бо він вже більше не царствує. Загально думають, що Аманулаг не буде робити спроб знову повернутися до влади.

Новий деспот Габібула Хан має в свойому розпорядженню 15,000 добре узброєного, одягненого й здисциплінованого війська. Вожди инших повстанчих груп признають його своїм правителем.

ПАПСЬКА ДЕРЖАВА.

ВЕЛИЧИНА: 4 КВАДРАТОВІ МИЛІ. МАТИМЕ 15,000 МЕШКАНЦІВ. СУВЕРЕННІСТЬ ЇЇ БУДЕ ЛИШЕ НОМІНАЛЬНА.

РИМ (Італія), 19. січня. — Замісць держави з площею 16,000 квадратових миль, з населенням 3,125,000, якою володів Ватикан до 1870 року, задишається тепер суверенітет над малесенькою територією. Суденність папської держави буде лише формальна, бо фактично цивільну владу буде мати в ній Італія.

Покищо ще не прийшло до формального проголошення договору між Італією та Ватиканом і ще не можна сказати, що спір між ними вже зліквідований.

ПРОТИ ЧУЖИНЕЦЬКИХ ВІЙСЬК У ПЕКІНІ.

МАЙОР ПЕКІНА ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ МІСТО МАЛО СВОЮ КОНТРОЛЮ НАД ТЕРИТОРІЄЮ, ДЕ ЗНАХОДЯТЬСЯ ДИПЛЬОМАТИЧНІ МІСІЇ ЧУЖИНЕЦЬКИХ ДЕРЖАВ.

ПЕКІН (Китай), 19. січня. — Ще від часу боксерського повстання в 1901 році територія посольств чужинецьких держав у Пекіні охороняється військами кожної держави. На тій території заборонено появлятися військовим Китайцям зі зброєю.

Тепер майор міста ґенерал Го-Чі-Кунг домагається, щоби таксамо й чужинецькі війська не могли переходити узброєні та у військовій формації по місті за межами посольської території. Взагалі присутність чужинецьких військ у Пекіні він вважає обмеженням суверенітету Китаю.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинoке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Від розгрому демократичної партії при послідних президіяльних виборах не переводяться заходи коло вратовання ролі сеї партії як великої партії Америки.

Провід у сій акції веде таки далі Ал. Смит, котрий був найвизначнійшим чоловіком сеї партії до виборів. Недавно виступив він з пляном реорганізації партії, а першим кроком до сього вважає він заплачення партійного довгу, що виносить півтора міліона долярів. Цікаве в сьому пляні плачення те, що Смит хотівби, аби довг заплачено дрібними жертвами.

Є се незвичайно замітна заява. Не тому вона цікава, що провідник відкликається до жертвенности партії, котрої платні агенти виступали проти збирання жертв серед Українців як проти „жебранини", а цікава вона тому, що Смит відкликається власне до малих жертводавців.

У сей саме спосіб він підчеркнув одну з найгрубших похибок сеї партії, яку підняли ще в час виборів політично думаючі громадяни.

Перше з нагоди встановлення провідником демократичної кандидатської кампанії міліонера Раскоба звернули всі увагу, що демократична партія думає відкликуватися до симпатії та про грошеву підпомогу до богатої верстви Америки.

Коли відтак посипалися кампанійні пожертвовання, коли стали перечисляти жертводавців, що давали легкою рукою по кількадесять тисяч долярів, то всім стало ясно, що між републиканською партією а демократичною ріжниці властиво нема, що в ґрунті одна й друга представляє, або що найменче хотілаби представляти, ту саму політичну й економічну верству. Вже тоді політично вироблені громадяни жалували, що демократична партія не постаралася відділити від републиканської, а на всі заставки пробувала доказати, що вона саме така добра, як републиканська.

Тому й дивно то виглядає, коли демократична партія, котра в вибори залицялася до богачів, нині знова залицяється до менче заможних. Сподіваючися міліонів, вона затягнула довги, яких не може сподіватися заплатити з міліонерських жертв, і тепер звертається до незаможних. Иншими словами, залізла на глибоку воду, не може з неї витягнути воза, отже випрягає старих коний, думає запрягати нових.

Чи вдасться ся штука демократичній партії? Чи потрафить вона виздоровіти та знова стати наново здоровою партією опозиції?

Найблизчі роки покажуть.

Василь Бобрів.

ПО ЕМІҐРАНТСЬКІМ ПАРИЖІ

Коли взяти недільне число московської найбільше розповсюдненої газети, то в очі кинеться сила оголошень, між якими домінуюче положення займають реклями реставрацій. Яких тут тільки назв нема. Здається, всі міста Московщини найшли притулок на шинкових вивісках.

Не помиляючись, можна сказати, що реставрацийні назви є лицем Московщини. І не купецької, не торгової, а тієї Московщини, яка верховодила долею поневолених народів колишньої російської імперії.

Найулюбленішою мрією кожного генерала, або, колишнього царського вельможі, це відкрити реставрацію, бо там робити не треба, а свіжа копійка сама в кишеню лізе.

Але це не реставрація, де можна зїсти обід, або вечерю. В ній можна дістати все те, чим порядна людина бридиться.

Тут в Парижі, як ніде в иншому місці, видно, хто правив Московією, та чому вона впала.

* * *

Монмарт.

Французи, а може й не Французи назвали цю дільницю серцем Парижа в противлежність Латинському кварталови, якму дали назву **Розум Парижа.**

Монмарт це столиця у столиці світа.

Це окрема република у републиці.

Сюди зі всього світа стікаються ті, кому тяжко носити в кишенях зароблені всілякими способами долярі, фунти та инчу повноцінну валюту.

Тут сяє все всіма можливими огнями, аби лише принадити щасливого власника валюти.

На Монмарті кипить життя цілу добу, з тією лише ріжницею, що в ночі дужче, інтензивніще, бучніще. Вигадлива гора Марти тільки тому принадно розкриває обійми, хто в стані кидати пригорщами золото, або рівноцінні папірці.

І здавалосяб, що Французи повинні тримати тут монополію. Може і здається так якомусь залетівшому зза океану птахові, а на ділі далеко не так. Нема нації, якаби не була заступлена тут своїм шинком. На потіху золота тут кинуто усе на жертву. Тут нема совісти, нема чести — нічого немає. Монмарт — великий ярмарок, де предмет торгу — жінка.

Монмарт, серце Парижа готове будь коли любити кожного, незалежно від років, краси, каліцтва, — залежно лише від золотого тельця.

* *

Не широка вулиця, як і більшість в Парижі, лізе в гору, що хвилини викручуючись, немов гадюка.

Ще здалека видно червоне зарево Червоного Млина.

А не доходячи до нього, на розі якоїсь бічної, мов щілинка вулички, велика сяюча вивіска: „Тройка".

Ота славна тройка, яку описав Українець Гоголь для Москалів.

Десь біля півночі.

Коло дверей вартує тип в черкесці, перекликаючись через дорогу з якоюсь нічною феєю.

Дивлячись на цього козака, не треба думати, що то простий швейцер, ні, то колишній аристократ Російської Імперії і офіцир гвардії.

Він самого царя беріг.

Може ще з Петербурга у нього лишилася звичка стерегти при дверях.

Не важно, кого.

Важна звичка.

А звичка то друга натура.

В ресторані пусто ще. Лише „артисти" посходилися й минають дивани, очікуючи „дорогих гостей" з Америки або Англії.

Музики тихенько лаються — льокаї розносять по столах квіти.

— Слухай, Лазаре, коли ти й сьогодня зробиш так, як учора, я побю на твоїй голові свого Страдіварія.

— Щож я зробив?

— Сам знаєш, румунська цико. Коли гості дають на чай, то треба чесно ділитися.

Румун Лазар лише з Балти, але це не значить, що він не Румун. Так написано на плякаті. Тай він вже давно звик до того, щоб його Румуном кликали.

В другому кутку „цигане" не помирилися.

Їх не богато. Головний з них, полковник гвардії, бас, котрого невідомо чому кличуть басом. А циганки, просто єрусалимські дворянки.

— Коли ти, потаскухо, скажеш хоч одно слово ще, то я тобі всі баньки видрапаю.

— Попробуй лише, жидово пархата, то я тебе хутко звхрещу.

— Тихше, ви, стерво — гремить полковник гвардії.

„Циганки" замовкають. Тимчасом минають години, а публики, „гостей", нема й господар, товстий кабан, встає з канапи й злісно зачинає ходити по реставрації. Мов на троні сидить стара мегера, — їй хочеться спати, хоч вона не вставала з ліжка цілий день.

Раптом влітає засапаний портієр:

— Гості! — кричить несамовито.

Неначе залізом шпигнули кунячих „артистів".

Вже „Румуни" грають якийсь марш, чи вальс — сам чорт не розбере, гримлять гітари, а одна з чергових „циганок" реве: „Ах зачем ти мінє целовала"...

Звідкись вилізли дами і танцюрист з ними і вже сидять за столиком з спеціяльно приготовленою пустою пляшкою шампана, — мовляв, випили, теж гості.

Метрдотель (розпорядчик), колишній морський офіцир, приймає „дорогих гостей", вмощує їх в кутку, вибухає корок тридцятифранкового шампана, за якого візьмуть шістьсот. А музика, завмираючи від страсти, корчиться в три загибелі, трохи не під носом у гостей.

Гості ошарашені таким „весельем", переляканo дивляться по кутках, вино шипить в тонких плисковатих бокалах, а розпорядчик, користаючи з переполоху, підставляє пусті пляшки для рахунку.

— Ah... those Russians!... — шепче довготелеса дама свому кавалерови.

— О, yes — відповідає той.

Але, коли дами є, то не цікаво гостинному господареві. Коли Американці без дам, тоді веселість більше.

Тоді вже Бритиш, чи Янки виходять дійсно з пустими кишенями. І добре, коли живуть недалеко, то хоч пішки дочвалають миттю до свого готелю.

Колиж далеченько, то міряючи паризькі історичні вулиці, можна почути лише:

— Oh for Christ's sake! Where is our hotel?

В той час „Тройка" вже спить. Власник рахує бариші, а музики та цигане ділять хавтурі в сусідній кватирі.

Рено.

Так називається в Парижі велика фабрика автомобілів. В порівнанні з Фордом, вона виглядатиме малою шапою, але на французькі маштаби вона занимає першорядне місце.

Умови праці, як і скрізь по французьких фабриках чекають на поліпшення, але такого поліпшення годі діждатися. Виною тому чужинці, яких на фабриці більше половини. Всі страйки, що бували, кінчилися фатально для робітників, бо чужинецький елемент не приставав до страйкарів. Тай як приставати, коли чужинець заробляє рівно стільки, скільки треба на життя.

Навколо фабрики розкинувся ярмарок. Тут можна купити все від тульців до меблів. Тут можна зустрінути кого хочеш, якої завгодно національности. Від Гіндуса до Американця, від жовніра до генерала. Російська та українська еміграція дали широкі кадри робітників і нема чого дивуватися, коли почуєш в обідню пору знайомий крик:

— Петре, ходім до Грузинів їсти. Хай вони заваляться, чортова кацапня.

Або:

— Ваше превосходітельство, ви где обедаєте?

— Да вот жена мнє принесла, потому что в ресторанах можно отравиться.

Що в ресторанах не дуже дбають про здоровля клієнтів, це правда, але генерал не тому не йде туди їсти. Просто буджет не дозволяє.

Пообідавши нашвидку, кожна національність туртується купками й спочивають по всіх кутках, де лише можна сісти.

— І довго ото так ішачити?*) питається козак запорожської дивізії.

— А тобі що: набридло?

— Наче тобі ні.

— Ішач, коли здихати ще не хочеш. Щоб знав, як Україну здобувати. Тре було краще воювати.

Розмова переходить на спомини в минулого і так аж до свистка, і так що дня.

Москалі про інче говорять. Їх турбує смерть князя Миколи, хороба англійського короля, майбутні ранги та монархи.

Мимо проходять Хінці, викидаючи короткі мов собаче гавкання звуки, а з ресторану автоматичне пяно виводить: „Гей ухнем".

Різкий свисток зрушує масу з місць. Купці та перекупки, мов утопленники, хапаються за соломинку, кричать зі всіх сил, вихвалюючи сорочки, пили. А над усім плаває в повітрі голос фабрики, котра кличе „ішачити".

Нарешті площа коло фабрики вичистилася від „пролетаріяту". Деякі перекупки складають свій крам, щоб аж завтра перед двананцятою розложитися, інчій продовжують сидіти коло своїх рундучків.

З високих корпусів фабрики доноситься тяжкий стогін машин.

Париж, 31. XII., 1928.

*) Ішак по грузинськи осел. Ішачити — робити. — В. Б.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 18. січня: Від. 9, 10, 12, 14, 17, 18, 22, 24, 28, 29, 31, 32, 38 (2 п.), 39, 40, 42, 44, 45, 46, 48, 49 (3 п.), 50, 51, 52, 53, 57, 58, 59, 60, 61, 62.

Вислано експресом, 19. січня: Від. 20 (3 п.), 34 (2 п.), 47, 56 (2 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

Гром. Михайло Кресан із Стемфорд, Конн., замісць святочних желань своїм знакомим прислав яка коляду на Сиротинець У. Н. Союза квоту $5.00.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Юлія Пігура, родом з Карова, членкиця Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза в Джерзи Сити, Н. Дж., померла 18. січня 1929. Похорон відбудеться в понеділок, 21. січня, в год. 9.30 рано з дому жалоби 310 Van Winkle Ave. Члени Бр. мають явитися на похорон.

Вічна Їй Память!

— Пане адвокат, я хочу розвестися з жінкою.

— Добре, а маєте які поважні причини? Може обманює вас?

— Так, обманює.

— Як?

— Як я йду грати в карти, то вона лає мене тай говорить: „Коли не перестанеш грати в карти, то я повішуся!" І не повісилася — чиж не ошукала мене?

ЗАГАДКА ЧЕРВОНОЇ ЗОРІ.

Нiщо не цікавить так дуже у зір, як питання, чи вони є світами такими самими, як наша земля, себто чи на них живуть якісь істоти та чи може вони такі самі як ми, що почувають таксамо радість і біль як і ми. Астрономи займаються ще складнішими питаннями, але для звичайних людей від найдавніших часів важним було питання: замешкані є інші планети чи ні?

У 1600-ому році спалили живцем у Римі черця, вченого Джордано Бруно за це, що відважився був твердити, що у всесвіті є Бог зна скільки таких світів, як наша земля, та що на них можуть бути думаючі істоти.

Астрономи обраховують, що довкола нас є їх щонайменше 10 міліярдів. Голим оком можемо бачити лише ті, що є найближче нас. Щойно далековидом бачимо безмежну скількість зір, справжнє зоряне море. Досліди виказали, що всі ті нерухомі зорі то ніщо інше, лише далекі сонця, великанські огненні кулі, богато горячіші та більші як наше сонце.

Мабуть нема людини, яка сумнівалася би, що і тим далеким нерухомим зорям-сонцям товаришать планети. І чомуж ми малиби сумніватися, чому богато з тих планет малиб бути незалежні. З метеорів, які падуть на нашу землю, пізнаємо, що вони є відломками зір, які навістила якась катастрофа, та що ці метеори складаються з таких самих складників, як наша земля. Але вчені на основі спектральної аналізи доказали таки що, всі зорі у вселенній є з такої самої матерії. Дуже складними апаратами притягають і розкладають світло далеких зір і порівнюючи із складниками землі, переконуються, що і на тамтих зорях є: водень, залізо, кальцій, гелій, натрій і т. д. Себто, що світ усюди збудований з однакового матеріялу та що підлягає однаковим правилам розвитку. Тимсамим, льогіка каже, що всюди (самособою, при таких самих прихильних обставинах, як на нашій землі) може повстати таксаме життя, як на землі.

Це все підтверджує наші здогади, що скількість замешканих зір є дуже велика, але воно не дає ще доказу, що справді на цій або тій зорі вже напевно жиють якісь істоти. Мусимо памятати, що й наша земля пропорціонально ще не довго замешкана людьми.

Богато міліярдів літ істнує земля як зоря, але щойно яких 1,500 міліонів літ тому назад утворилася тверда верства довкола горячої кулі. Вкінці повстали зовсім примітивні форми життя, а антропольоґи повчають нас, що людина появилася на землі тому яких 800,000—1,000,000 літ назад.

Планета переходить такі самі періоди розвитку, як людина. Та колиб навіть якась планета була дуже подібна до землі, то ще не можемо твердити, що там жиють такі самі істоти, як ми.

Як жеж стоять справи? Навіть через найліпші далековиди не можемо пізнати ще подробиць на **Меркурію, Венері, Урані та Нептуні.** Не знаємо нічого докладного про їх склад. Юпітер є, так сказати, землею, яка щойно твориться. На ній не утворилася ще мабуть тверда верства. Великі маси пари окутують цю кулю. Так може виглядала наша земля в первісних днях, коли ще й на ній не могло бути ніякого життя. Зовсім подібно є на **Сатурні,** а наш сусід, **Місяць,** є мертвою, скелистою пустинею, світ без повітря та води, на якому то світі ніколи не могло бути ніякого життя.

Одна одинока є зоря подібна до нашої Землі, планета **Марс,** що світить червоним світлом.

Цілі книги писали вже вчені про цю загадочну червону зорю. Богато літ займалися питанням: Чи Марс є замешканий? Та треба признати, що ще й нині не відповіли на це питання тай не знати, чи взагалі відповідять колинебудь!

Щож бачимо на Марсі? Передовсім пізнаємо виразно, що в далечі висить куля, така як наша земля, а їй товаришать **два малесенькі місяці,** які, щоправда, видно лише крізь найліпші далековиди. Потім видно ясніші та темніші місця та з їх рухів, із їх усе однакового становища по якомусь часі, що куля Марса таксамо обертається довкола своєї оси як наша Земля, а саме в 24 годинах і 37 секундах. Але рік на Марсі майже двічі так довгий, як наш земський рік, бо Земля віддалена від сонця 150 а Марс 228 міліонів кільометрів.

На бігуні Марса бачимо простору білу пляму. Ця пляма розходиться, чим далі поступає Марсова весна. Її розділюють розколини, на краю відлучуються частини, темна обвідка окружає цю ясну полярну пляму. Маємо враження, що то є могутні снігові поля, які топить сонце, що піднімається щораз вище. Це буліб такі самі маси леду, як на бігунах Землі, та поправді не є це такі вічні леди, бо ця біла шапка зникає в Марсове літо зовсім, а на богато теплішій Землі таке ніколи не буває, а на богато холоднішім Марсі воно булоб зовсім не до речі. Ба, є навіть такі дослідники Марса, які кажуть, що там нема більших мас снігу. Кажуть, що ці білі плями це іней та густа мряка. Дуже тяжко розвязати цю загадку.

На червонавій поверхні цеї сусідної нам Землі є все великі, часом аж чорні плями. Від століть їх усе запримічували і все вони на тім самім місці. Тож не є це хмари і т. п., лише якісь сталі предмети, як прим. наші земські країни та моря. Нині вчені зладили вже дуже виразні мапи Марса, що вображують усі ті „моря", „країни", „острови", „морські заливи", „озера". Але й тут дуже тяжко ствердити, чи якась пляма, це справді море, а інша чи справді острів. Самособою, можна сказати, що темніші місця це вода, ясніші це суша, але неодно може бути й інакше. Так приміром досліди виказали, що на протязі десяток літ змінився вигляд широких просторів. Деякі темні плями прибрали сіро-зелений колір, ба в них появилися відокремлені смужки та плями, ріжно забарвлені. Це був би доказ, що то не вода. Можна би уявити собі, що то обширні простори, вкриті рістнею, які саме на весну виглядають інакше ніж літом, або зимою. На всякий випадок певне є, що цей світ не є такий мертвий, як приміром, місяць, лише там є рух, переміни, життя. Є там височини, які часом (передовсім рано на світанку) представляються нам біло, певно наслідком нічного великого холоду покриває їх іней. Є також простори — рівнини — що роблять враження великих мочарищ. Але часто також великі простори окутуються так дуже, що всякі подробиці виглядають неясно. Здається, начеб верства воздуха Марса була значно густіша й обильніша в водяну пару, ніж давніше думали та що богато перемін, які ми бачимо, діються наслідком метеорольоґічних процесів у марсовій атмосфері.

Найцікавіші мабуть є дивні лінії на Марсі, які ми назвали „каналами". Вони тягнуться довго, звичайно від „морського заливу" до „озера", часто злучуються у формі зорі або перетинаються на суші. Тож нема в цьому ніякої диводи, що вважали їх, ці лінії, справді каналами, великанськими водними шляхами марсовиків, які пороблено передовсім тому, щоби допровадити вохкість (воду) в околиці тої планети вбогої у воду, постарілої планети, якої великі простори подобають на пустині. А робили би це марсовики для господарських цілей. Дослідник Марса Ловел, Француз Флямаріон і інші твердять, що це канали. Пізніші дослідники заперечують це. Деякі „канали" виявилися звичайними оптичними обманами. Інші, що правда, є, але виглядають радше на довгі ланцюги, зложені з богатьох точок і плям. Поправді не стверджено ще, що це таке. Щиро. мусимо признати, що ця червона зоря ще й нині має богато загадок.

Але що й там є суша й море, вода й воздух, сніг і мряка, що й там наступають на переміну день і ніч, літо й зима, пізнаємо це з того, що ця зоря подібна до нашої Землі. Самособою, це холодніший світ, але це ще не каже, що там не може бути вищого орґанізованого життя, бож життя виступає в найріжніших формах, Бог зна які можуть бути в ньому зміни й переміни, які все приноровлюються до елементів, при яких повинно і мусить витворюватися життя.

Зовсім певно можемо нині сказати таке: червона зоря Марс є така, що може бути замешкана, але чи є замешкана, це знає один Бог!

Вона: На світі є також ліпші річи ніж гроші.

Він: Так, але щоби ці ліпші річи мати, треба грошей.

Німецького гумориста Сафіра лікар ніяк не міг намовити, щоби зажив лікарство. Коли лікар прийшов до нього та спитав, чи послухав його і зажив записане лікарство, Сафір відповів: „Колиб я був послухав вашої рецепти, я був би зломив собі шию, бо я лікарство викинув крізь вікно".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БУДУЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Ніщо в світі так не тривожить людину, як думка про будучність.

Яка буде будучність? — Ось питання, над яким найбільше думає кожда людина, родина, громада, кляса і кожда нація. В імя цього питання люде працюють, творять і боряться зі всіх сил, щоб тільки забезпечити будучність коли не собі, то бодай дітям.

Нам, Українцям, уже найвищий час серіозно подумати про нашу будучність в Америці. Час уже нам серіозно взятися за упорядковання тих інституцій, що охороняють наше будуче покоління від національної заглади. Годі нам тепер придивлятися та прислухуватися до тих, що стратили своє національне „я" і бачать щастя свого покоління в найскорішій асиміляції; годі також прислухатися і до тих патріотів без віри в будучність, що бачать перед собою український цвинтар. Дискутувати тепер над тезами асиміляторів та зневірених патріотів було би просто нерозумно. Всякий, хто має в собі українське серце і духа своїх предків, махне на них рукою та піде своєю дорогою, за голосом свого національного „я".

Христос сказав: „Хай мертві ховають своїх мерців, а ти іди за мною". Так і ми, лишім наших асиміляторів і зневірених патріотів для їх цвинтарів, а самі ідім за голосом нашого внутрішнього „я", що кличе нас: „ти іди за мною".

Якіж ці інституції, котрі ми маємо упорядкувати, а які спасуть наше покоління від заглади? — Такими інституціями є: родина, школа і церква. Їх ми маємо оздоровити, зреформувати й оживити до тої міри, щоб вони виконали своє завдання.

Не буду тут говорити про родину, бож кождому відомо, що родина то найголовніша інституція, яка подає початки всяких чеснот і обовязків, як горожанських так і національних.

Наша українська школа в Америці в такому стані, в якому вона є тепер, не може виконати поставленої перед нею задачі. Чому? — Тому, що вона є приватною власністю поодиноких громад чи партій, а не спільною національною власністю всіх громад і партій, що перебувають в однім місці. Поодинокі громади чи партії не можуть утримати зразкової школи з добрими учителями та добрим господарчим уряджениям за браком сил і фінансів. Школи поодиноких громад мають дуже малу національну вартість і завше „дихають на ладан". Дитина, що бачить зразкову американську школу, тратить респект до такої провізоричної школи. Коли дитина і ходить до української школи, то тільки тому, що так хочуть батьки. В такій школі дитина учиться неохотно і дальше читання і писання не йде.

Конечною необхідністю є зреорганізувати нашу школу так, щоб вона виконала своє завдання, тобто побіч доброго американського громадянина виховала би доброго Українця, серце якого завжди горіло би любовю до того краю, який так багато уже проляв крови за свою свободу.

Школа має не лише научити читати і писати, а голоьно виховати сентімент до України, научивши дитину української історії, географії, української літератури та зазнайомивши її з сучасним визвольним завданням нашого народу в Европі.

Годі думати, що наше молоде покоління колись само ознайомиться з нашою історією і літературою. З досвіду ми знаємо, що існують лише одиниці, що самі ознайомилися з нашою минувшиною і теперішними змаганнями нашого народу. Сего конче мусить научити школа на пятім і шестім році науки. Я не хочу сказати, щоб українська школа перешкаджала американізації, — діти наші мусять американізуватися, але американізація це не є асиміляція. Українська школа якраз мусить бути тим сильним заборолом нашої молоді проти асиміляції, тобто національної заглади.

Переходячи до питання про церкву, я хочу бути цілком обєктивним. Хочу підійти до цього питання не з точки погляду догматично-доктринального, а з боку життєздатности церкви, як чинника духового і національного. Постараюся заглянути в будучність наших церков на основі тих ознак, що вже тепер яскраво промовляють про їх розвиток або занепад та про їх ролю, яку вони мають відограти в життю нашого молодого покоління тут в Америці.

В Америці ми маємо три церкви: католицьку, автокефальну і протестантську. На основі тих ознак, що вони проявили за час свого існування в Америці, можна з певністю сказати, що ні католицька ні протестантська церква будучности не мають. Чому? А ось чому: Як тільки вимре старе покоління, то першою утопиться в американськім протестантськім морі українська протестантська церква, за нею піде українська католицька церква, яка утопиться в американськім католицькім морі. З історії ми знаємо, що головною причиною винародовлення на Наддніпрянській Україні було споріднення української православної церкви з московською. З причини цього споріднення ці церкви злилися в одну московську православну церкву, яка і виконувала ганебну ролю русифікації.

В Галичині асиміляція не осягнула таких успіхів тільки тому, що українська греко-кат. церква ріжнилася своїм обрядом і мовою від польської церкви. Завдяки такій ріжниці українська греко-католицька церква уратувала галицьких Українців від польонізації. Отже релігійна спільність в одній державі, що замешкана ріжними національностями, сприяє асиміляції, а релігійна ріжниця, в такій-же самій державі, є завше міцним заборолом проти асиміляції.

У Злучених Державах, як ми знаємо, є дві церкві: протестантська і католицька. Сі дві церкви є в стані боротьби і всіми силами стараються змінцити себе спорідненими церквами чужинців. Так наприклад: Протестантська церква захопила в свої руки всю молодь чужинців-протестантів та через недільну школу і організацію „Християнської Ревности" старається виховати 100% амер. протестантів, затерти язикові та інчі ріжниці; римо-катол. церква уживає всіх заходів, щоб притягнути до себе українську католицьку церкву. Недавно ми були свідками боротьби Українців з Римом, який уже тепер через епископів Богачевського, Хомишина і Коциловського хотівби злити Українців в одну римську церкву. Українці напад відбили, але небезпека не минула. Незабаром цей наступ повториться, і тут є питання, чи відібє сей наступ молоде покоління, що виховане в Америці без наших старих традицій? Бо коли не відібє, то українська греко-кат. церква перестане існувати, а зіллється з римською церквою.

Щодо української автокефальної церкви, то перед нею повинна бути велика будучність. Вона повинна стати заборолом для наших будучих поколінь. Чому? По перше, вона звязана безпосередно з Київом. По друге, вона, пірвавши зі старою церквою, стала виразником своєрідного кольорового українського протестантизму. По трете, вона не має в Америці сильної сусідки, щоб зазіхала на її цілість. Завдяки цьому будучність української автокефальної церкви має найкращі вигляди, коли глядіти на неї з українського, національного становища. Вона буде пригадувати багатьом і багатьом нашим поколінням: Хто вони? Чиї сини? Яких батьків? А чи виповнить це завдання, це інша справа.

Коротко кажучи, я бачу три головні заборола проти асиміляції: родину, добру українську школу і українську церкву. На сі три головні заборола, на мою думку, і треба звернути головну увагу, бо інакше всі наші організації та інституції, що ми їх створили в Америці, умруть разом зі старим поколінням.

Григор Око.

Француський письменник Альфред Капі оповідав таке: „Жіль Ренар запросив Куртліна і мене до себе на село біля Парижа. На наше нещастя ми прийшли саме в хвилі, як його теща впала в керницю й утонула. Це самособою вплинуло **спочатку** на настрій при столі..."

ТИМЧАСОВА ОПОВІСТКА ДЛЯ ГРОМАДЯН МІСТА НЮ ЙОРКУ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

ЯК ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ В НЮ ЙОРКУ

:——:——: устроює :——:——:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО СІЧНЯ 1929 РОКУ

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

БЛИЗШІ ПОДРОБИЦІ ОГОЛОСИТЬСЯ У СВІЙ ЧАС.

ДО ХВАЛЬНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ МІСТА НЮ ЙОРКУ.

Високоповажані Панове!

Кріза в українськім народнім життю, що переходить також і в нашій нюйорській громаді, мусить застановити кождого свідомого Українця над будучностю українських товариств та інституцій. Фактом есть, що українські товариства, які гуртувалися коло Українського Народного Дому, не проявляють від якогось часу майже ніякої діяльности, а через те терпить також і централя українських товариств — Український Народний Дім. Люди, що вложили свої гроші для збереження сього Дому для українського громадянства, не лише наразили себе на великі видатки, але приходять до заключення, що ратованне Українського Народного Дому для українського громадянства було зовсім непотрібне.

Є се гірка правда, яку треба представити нашим українським товариствам, яко представникам зорганізованого громадянства. Всякі зусилля, щоби направити сей стан, не приносять успіху. Управа Українського Народного Дому прийшла до переконання, що вона не може довше почуватись до обовязку вдержувати Народний Дім для українського загалу, коли загал не дає знати, що йому сей Дім потрібний. Щоби не наражувати на дальші втрати тих людий, що вложили свої гроші на ратованне Народного Дому, управа сього Дому буде приневолена віднаймити галі або й цілий Народний Дім на довготревалий „ліс" чужим людям на такі бизнеси, які принесуть матеріяльну користь.

Щоби однак не брати на себе відвічальности за такий крок, як також, щоби в будуччині не наразитись на несправедливий закид, неначеби теперішна Управа нарочно унеможливила народне життє в Ню Йорку, проситься отсим Вас, Панове, прийти на нараду самим або з цілим Урядом Вашого Товариства на вівторок, 22. січня 1929 року до Народного Дому, 217-219 Іст 6-та вул. і сказати свое слово в сій справі, або помогти уложити плян оживлення народного життя і задержання будинку Українського Народного Дому для вжитку українського громадянства. — З поважаннем

Денис Ґула, предс. **Михайло Макарчук,** кас. **Михайло Никифорчин,** секр.

P. S. Отсе письмо вислано також до 12 товариств міста Ню Йорку.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Виступ української концертової орхестри.

Я не музик, ні не критик, ні дописуватель, а фотоґраф. Але коли хто другий не береться писати про концерт Української Орхестри під управою п. Мирона Тимкевича, то я виповню той обовязок, як умію.

Такий концерт відбувся в Нюарку дня 12 грудня. Не буду писати властивої критики, бо ціль моєї дописі тільки та, щоби звернути увагу нашого загалу, щоби не легковажив собі того рода концертів, а принаймні прийти і послухати, до чого добився тут в Америці наш робітник-іміґрант.

Гром. Мирон Тимкевич це молодий скрипак, але добрий, а до того ще й добрий диригент. Його сестра, п-нна Оля Тимкевичівна, що рівнож виступала на тім концерті, вже добре відома нашій публиці з инших виступів. Вона володіє прекрасним голосом, милозвучним матеріялом, а до того бере лекції співу від ряду літ в першоклясного професора співу.

Орхестра відограла між иншим і композиції самого п-на Тимкевича. Акомпаніювала п. М. Савіцька, учителька, що дае лекції на пяно.

Хто був на концерті, той вийшов з него дуже задоволеним, але на жаль публика на загал не дописала. Ми радше марнуємо гріш і час при барах і муншайні, шарпаємо собі дуже часто цілком непотрібно нерви через політику, а на такі культурні справи як наукові відчити чи концерти, часу не маємо. Як-жеж має розвиватися у нас поступ? Як має цвисти культура? Як маємо поступити вперед, коли нас навіть музика вже не притягає?

Українська Концертова Орхестра п. Мирона Тимкевича заслугує на те, щоби Українці віднеслися до неї інакше. Тому я певен, що на дальші концерти тої орхестри в Пасейку чи Джерзі Сити наше громадянство зявиться громадно.

Дня 22 січня буде грати та оркестра в Нюарку на радіо, зі стації WAAM, в годині 10 вечером.

Г. Дідоха.

— А то, знаєш, Ковальчукова дитина мудра! Ще не має девять місяців, а вже каже: „Тату!"

То ще нічого, Коровайчуків хлопчик іще мудріший, хоч має також лише девять місяців. Він до приятеля, що буває в них часто в гостях, каже: „Тату!"

—o—

— Знаєш, я зовсім не маю щастя у жінок.

— А то ти справді маєш щастя!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ самотної старшої женщини до одної дволітної дитини. Прошу зголоситись на адресу: 16-7

MATRONA PARPAN,
9214 — 95th Ave., Ozone Park, N. Y.

ПОШУКУЮ в дуже важній справі Петра Кучапського, родом з Передільниці, пов. Добромиль, пошукує його Євка Подоляк з роду Кучапських, село Передільниця. Хто би знав його адресу, або він сам, прошу зголоситись конечно на адресу: **EVA PODOLAK, 431 E. Heald St., Wilmington, Del.** 16-7

ПОШУКУЮ господині дому, я маю 39 літ, пошукую господиню від 35—40 літ, маю готівку і 4 дітий, найстарша 14 літ, наймолодше 8 і пів; господиня може бути з одною або двоіма дітьми. Голоситися листовно прошу до: 15-8

DANIEL LUCYKANISH,
3 Hilside Street, Palmerton, Pa.

ІВАН ДОСЯК пошукує Павла Бережанського з села Девятники, пов. Бібрка, з котрим приїхалисьмо на однім корабли до Америки. Прошу ласкаво зголоситися до мене листовно на адресу: 15-6

JOHN DOSIAK,
Box 189 Manorville, N. Y.

ПОТРЕБА ЛЮДЕЙ
до продавання звійок на пяно
С У Р М А

Звійки найлучшої якости. Хто раз їх почує, купує. Голосіться листовно і особисто: 16—

SURMA BOOK & MUSIC CO.
103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

САМОТНИЙ мущина пошукує женщини Українки в середних літах до заряду дому, може бути з одною дитиною. Ласкаві зголошення прошу слати до: 16-21

MICHAEL KOVALCHUK
73 Madison Ave., New York City

ВДОВЕЦЬ літ 36 пошукує господині до заряду дому і опіки двох дітий, старшої дівчини або вдови, діти одни 10 літ, другий 8 літ. Ласкаві зголошення прошу слати: 16-9

H. D. c|o SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ФРЕНК КОКОРУДЗ

пошукує своеї мами РОЗАЛІЇ. Дорога Мамо, ти знаєш, що лишилась нас четверо діточок, ми не маємо що їсти ні в чім ходити, тиж нас любила. Наш батько хорий в шпитали в Grant City, потовкло його в роботі. Мамо, прийди назад, а то прийдеться нам вмерати з голоду, а коли не хочеш, то хоть напиши до мене картку. — Твій син

FRANK KOKORUDZ,
917 Madison Ave., Madison, Ill. 14-6

НЕБУВАЛА НАГОДА.

Фарма 105 акрів землі, 7-румовий дім, 2 стодоли і стайня, гарний сад, 60 акрів управної землі. Дві милі від міста. Тепер ціна лише $1,600. Спішіться, пишіть сейчас: 14-25

ФАРМА, c|o SVOBODA,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО ЗВІЙОК НА ПЯНО „СУРМА" ПРОСПЕРУЄ.

На днях випущено 10 нових звійок на автоматичне пяно, всі аранжовані знаним композитором Михайлом Гайворонським. 16

Пісні вибрані для кождої хати, як: Сонце низенько. Ой ходила дівчина беріжком, і т. п. Між иншими одна лемківська „Ой верше мій, верше, і одна російська „Сонце сходить і заходить". Доси випущено 80 звійок.

Зваживши що видавництво істнує всего 2 роки, то за той час не малий прибуток для Українців в Америці.

ПАЧКОВАННЄ МУЩИН ДО ДО АМЕРИКИ МЕНШАЄ.

Теперішна активність іміґраційних властий в Америці пхнула богатьох до професії перепачковування людий через канадійську границю. Фактом одначе є, що за послідних чотирі тижні сотки людий ріжних національностий, живучих в Канаді, одержують перепустки, на підставі котрих можуть їздити до Америки чи то працювати чи на відвідини. Розуміється вони мусять мешкати в Канаді. Тому не треба наражуватися на клопоти, небезпеку життя і тратити сотки долярів, бо тепер можна набути правну денну перепустку до Америки за $100 і без бонду, а також нема ограничення, кілько аплікант має мешкати в Канаді. Адвокат **GEORGE A. VARADY, 7913 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.,** занимається того рода денними перепустками і дістає їх для потребуючих. **Mr. Varady** можна бачити кождого вечера в Канаді під поданою адресою: **1012 PARENT AVE., WINDSOR, ONT.** 11-16

